

DE SLAG OM KALI

Het economisch en strategisch belang van meststoffen is groot en zal de komende jaren alleen maar toenemen. In de kalimarkt probeert BHP Billiton zijn slag te slaan.

TEKST: KOEN LAUWERS (FINANCIEEL ANALIST)

In de wereld van de meststoffen draait het om de lettercombinatie NPK. De N staat hierbij voor stikstof (nitrogen), de P voor fosfor (phosphor) en de K voor kaliumcarbonaat of potassium. Deze drie elementen vormen, samen of afzonderlijk, de basis voor de meeste (kunst)meststoffen. Met name de markt voor potassium of kali is het meest geconcentreerd en daarin wil de Brits-Australische grondstoffenreus BHP Billiton inbreken.

FEITELIJK OLIGOPOLIE

Er zijn wereldwijd amper veertien bedrijven die op grote schaal kali produceren en acht daarvan hebben samen bijna 85 procent van de totale markt in handen. Het Canadese Potash, voluit Potash Corp. of Saskatchewan, is de grootste producent. Andere spelers zijn Mosaic, dat gecontroleerd wordt door het niet-beursgenoteerde agriconsortium Cargill, Agrium, het Duitse K+S, Israel Chemicals, de Russische groepen Uralkali en Silvinit en Belaruskali uit Wit-Rusland.

De lijst van grootste producenten geeft al aan waar zich de grootste productievolumes en voorraden van kali bevinden. Bovenaan staat Canada, gevolgd door Wit-Rusland, Rusland, Duitsland en Israël. China komt pas op de zesde plaats, maar is wel de grootste afnemer. Na China volgen de Verenigde Staten en Brazilië als grootste verbruikers. Naast de productie is ook de commercialisatie van kali sterk geconcentreerd. De producenten hebben zich verzameld in twee kartels die prijsonderhandelingen voeren met de grote afnemers (meststoffenproducenten en landbouwgroepen). Die prijzen worden vastgelegd in langetermijncontracten die meestal een kwartaal tot een jaar geldig zijn.

In het kartel Canpotex zijn de Noord-Amerikaanse producenten verenigd en de

Belarussian Potash Company (BPC) omvat de producenten uit de Russische regio. Samen vormen zij in feite een oligopolie. Deze situatie gaf in het verleden al eens aanleiding tot kritiek van de afnemers. Niet helemaal onterecht, want ook tijdens periodes van overcapaciteit was kali nooit echt goedkoop. De oligopoliesituatie belemmert de werking van de vrije markt, waardoor afnemers naar hun idee altijd te veel betalen. De producenten counteren deze kritiek door erop te wijzen dat kali de meest efficiënte meststof is en dan mag het, relatief gezien, ook wat meer kosten.

Het van nul opbouwen van een kalimijn duurt meerdere jaren. Om kali te ontginnen moet duizenden meters diep worden gegraven waarbij tal van geologische uitdagin-

gen, zoals ondergrondse waterreservoirs, moeten worden aangepakt. Daarnaast zijn er nog talloze vergunningen nodig om de hele operatie tot een goed einde te mogen brengen. Analisten schatten de totale kostprijs om een kalimijn operationeel te maken momenteel op 600 dollar per ton. Bij de huidige marktprijs van minder dan 400 dollar is zo'n avontuur dus niet rendabel. Wie op korte termijn een voet tussen de deur wil krijgen in dit marktsegment, heeft dan ook geen andere keus dan op het overnamepad te gaan.

STRATEGISCH INZICHT

Een bedrijf dat deze situatie beter dan wie ook begrijpt, is de Brits-Australische grondstoffenreus BHP Billiton. Al in 2008 werd de

